

ΣΕΛΙΔΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΒΙΟΥ

Σ τη λατρευμένη
φίλη μου Λουίζα.

Α ΑΣΠΡΑ μαλλιά τῆς γυαγγᾶς ποῦ φεύγουν μέσα
ἀπὸ τὸ κατάμαυρο φακιόλι, λάμπουν στὸ φῶς τοῦ
λυχναριοῦ, μὰ λάμπουν πεπό πολύ, τὰ χρυσᾶ μαλ-

λάκια τῆς Δόσιας.

Τὰ δάκτυλα τῆς γυαγγᾶς, μὲ τὸ ζαρωμένο δέρμα, ποῦ ἐζωγρά-
φισε ἐπάνω τὰ ιερογλυφικά του ὁ χρόνος, γὰρ νὰ τὰ ξεδιαλύσῃ
μὰ μέρα ὁ θάνατος, πλέκουν γρήγορα—γρήγορα κάλτσα καὶ ἀν-
τῆς φύγῃ ἀπὸ τὴ βελόνα καυμὰ βελονιά, χαιδεύει τὰ χρυσᾶ
μαλλάκια τῆς Δόσιας κι' ἔκεινη τὸ καταλαβαίνει, ἀφίνει τὸ καλλι-
τεγνικό τῆς κέντημα, ἔρισκε τὴ βελονιά, καὶ ξαναφέρνει τὸ φυ-
γόστρατο στὸ σύνταγμά του.

Ἡ κάλτσα τῆς γρηγᾶς, τὸ κέντημα τῆς νέας, τὸ νυχτέρι τὸ
ἀδιάκοπο καὶ ἡ ζωὴ ἡ μετρημένη, ἔχουν ἔνα σκοπὸ—σπουδάζει
κάτω στὴ Φραγκιὰ ὁ Δόσιος, ὁ ἀδελφὸς τῆς Δόσιας, καὶ δὲν πρέπει
ἔκει στὴ ξενητειά, τίποτε νὰ τοῦ λείψῃ.

Ἡ γρηγὰ ξανάνειωσε, ἡ νέα γίνηκε γρηγά· ἡ γρηγὰ δουλεύει
σὰν νέα, ἡ νέα συλλογίζεται σὰν γρηγὰ καὶ ὁ Δόσιος σπουδάζει
ἔκει κάτω. Τὰ γράμματά του χρωματισμένα μὲ πολλὴ ἀγάπη
καὶ μὲ λίγη τρέλλα τῆς νεότητος, εἶνε ἡ μοναχὴ χαρὰ τοῦ ἐρη-
μικοῦ σπητιοῦ-

Αὐτὰ τὰ τέσσερα ἔργατικὰ χέρια, χαρίζουν ἔνα γλύπτην ἀθά-
νατον στὴν πατρίδα.

Γελᾷ ἡ Δόσια καὶ τὰ διαβάζει, κλαίει ἡ γρηγὰ ποῦ τὰ ἀκούει.
Τὸ κάθε γράμμα τοῦ γλύπτου, φτερώνει τὰ δάκτυλά τους καὶ
δουλεύουν, δουλεύουν, δουλεύουν.

* * *

Ἡ γυαγγὰ ὄνειροπολεῖ :

«Σὰν ἔλθη ὁ Δόσιος μεγάλος καὶ τρανός, μὲ τὰ πρῶτα χρή-
ματά του, νὰ βάλῃ μὰ πλάκα μαρμαρένια στὸ χῶμα ποῦ σκε-

πάζει τὴ μανούλα του. Τὸ μνῆμα δὲν ἔχει σημάδι (οὔτε ἔνα ξυλένῳ σταυρὸ δὲν ἀξιώθηκε νὰ βάλῃ) καὶ φοβᾶται μὴν τῆς τὸ πάρουν.

Γι' αὐτὸ τρέχει συχνὰ καὶ ἀφοῦ κλάψη τὴ μονάχρισή της κόρη καὶ χύση δροσερὸ νερὸ ἀπὸ γειτονικὸ πηγάδι ἐπάνω 'στὸ τάφο, φεύγει πάλι μὲ τὸν θόρο φόβο.

Κατόπιν πρέπει νὰ διορθώσῃ τὸ σπῆτι. Χρόνια τώρα πολλά, οὔτε καρφὶ νὰ καρφώσῃ δὲν 'μπόρεσε καὶ ἡ δημαρχία τὴ φοβετίζει πῶς θὰ τῆς τὸ κρεμίσῃ καὶ τότε ἀχ τότε.... ἡ Δόσια θὰ μείνῃ 'στοὺς πέντε δρόμους.

Παρακάλεσε τὸ Δήμαρχο, νὰ περιμένῃ ἀκόμη ἔνα χρόνο, ώς ποῦ νὰ ἔλθῃ ὁ Δόσιος, καὶ δ Δήμαρχος, ἐπειδὴ τοῦ ἔταξε καὶ χρήματα ἡ γρηγά, 'δέχθηκε.

"Ἐχει καὶ ἔνα ἄλλο μυστικὸ πόθο τὸ γεροντικό της στῆθος: νὰ 'παντρέψῃ τὴν Δόσια, πρὶν νὰ σφαλίσῃ τὰ μάτια της. "Αχ ζέρει! μιὰ νέα φτωχὴ μὲ τόση εὔμορφιά, πόσο πρέπει νὰ φοβᾶται.

Εἶδαν πολλὰ τὰ μάτια της... ."

"Η Δόσια δὲν ὀνειροπολεῖ; "Οπως ἡ γιαγιά δὲν φανερώνει τὰ δνειρά της 'στὴ Δόσια, ἔτσι καὶ ἡ Δόσια δὲν λέγει τίποτε 'στὴ γρηγά.

Τὸ κῦμα δέρνει τὸ φτωχόσπητο τὸ κῦμα τὸ χλωμὸ τοῦ Κερατέου κόλπου. Περνοῦν ἡ βάρκες καὶ τὰ κοκκινοστόλιστα καίκια καὶ τὰ βαποράκια καὶ σχίζεται ἡ θάλασσα καὶ πάλε ἵσιώνει. Κτυποῦν ἡ καμπάνες τοῦ Πατριαρχείου, τὸ 'ρωλόγι τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς καὶ οἱ κώδωνες τῶν πυκνῶν—πυκνῶν ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων. Θρησκεία καὶ παιδεία βασιλεύουν 'στὸ γηραιὸ Φανάρι, τὸ ύγρο, τὸ κυματολογούμενο.

Πυκνὰ περνοῦν τὰ καλυμμαύχια καὶ οἱ σπουδασταί· καὶ ἡ εὔμορφη φαναριώτισσα — πάντοτε ἔχει κάτι νὰ 'πῇ ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ σαχνισιοῦ 'στὴ γειτόνισσά της.

"Η συνδιάλεξις, ἀν δὲν ἔηνε γιὰ φαγητά, θὰ ἔηνε ἐξάπαντος γιὰ τὰ πατριαρχικὰ — 'στῆς Δόσιας τ' αὐτιὰ δὲν φθάνει ἡ ἡχώ τῆς συνδιαλέξεως. "Η Δόσια ὅταν ἀκούῃ τὴν καμπάνα κάμνει τὸ σταυρὸ τῆς, καὶ κάτι μυστικὰ παρακαλεῖ.

"Ἐχει καὶ ἡ Δόσια, ὅπως κάθε κόρη εἰκοσι χρονῶν, τὸ μυστικό της.

Καὶ ἐπειδὴ ἔμαθε ἀπὸ τὴ γιαγιά της νὰ ἐλπίζῃ: ὅτι ἀμα ἔλθῃ Δόσιος, ὅλα θὰ πάρουν ἔνα καλὸ τέλος, ἐλπίζει καὶ ἐνῷ ἐλπίζει, τὴν γλυκοχοιούμιζει τὸ μυστικό της.

Ο Δόσιος γένηκε μεγάλος καὶ πολύς· κερδίζει χρήματα πολλά· γένηκε καλὸς γλύπτης ξακουστός.

Η Δόσια διάβασε τὸ γράμμα ποῦ ἔγραψε ὁ Δόσιος γιὰ τὸν ἐρχομό του.

Τῆς γιαγιᾶς τρέμει τὸ σιαγόνι καὶ κλαίει.

Ήταν τόσω γρηγά, σὰν ἔφυγε ὁ Δόσιος, ποῦ δὲν ἔλπιζε νὰ τὸν ματαιῶῃ. Μὰ ὁ Θεός χρόνῳ τῆς χάρισε καὶ ἔζησε, ἔζησε νὰ κα- μαρώσῃ αὐτὴν τὴν εύτυχισμένη μέρα.

Φορεῖ τὸ γυρτερό της φόρεμα ἡ γερόντισσα κι' ἀντίκρυ 'στὸν καθρέπτη ἐκτενίστηκε. Στὴν ἀρχὴν ἐπαραπάτησε ἀπ' τὴν τρο- μάρα της· τόσω ἡ χαρὰ τὴν ξανάνειωσε, ποῦ ξέχασε τὰ κρύα τὰ γεράματα καὶ θάρρεψε ποῦ θά 'βλεπε μέσ' 'στὸν καθρέπτη, ἐκεῖνο τὸ ώραῖο πρόσωπο, ποῦ ξετρέλλανε τὸ μακαρίτη τὸν κῦρο Στάθη.

Χρόνῳ πολλὰ σὲ καθρέπτη δὲν ἐσίμωσε. Καὶ τώρα εἶδε ἀν- τίκρυ της κουφάρι τὸ χυπαρισσένιο της κορμὶ καὶ ζαρωμένο τὸ ώραιο πρόσωπό της. 'Αχόμη καὶ τὰ μάτια της, ποῦ ὁ κῦρο Στάθης καὶ 'στὸν παράδεισο δὲν θὰ ηὔρε τὰ ταίρια τους, τὰ γα- λανὰ τὰ μάτια της, ξεθώρισαν.

Μὰ οὔτὴ ἡ συλλογή, καθόλου δὲν ἐσκίασε τὰν ἥλιο τῆς χαρᾶς της.

Καλὲς ὁ Δόσιος ἔρχεται . . . καὶ πῶς μοιάζει τῆς μονάχοιδης ποῦ κοίτεται 'στὸ μαῦρο χῶμα.

Χτυπᾷ ἡ πόρτα· ἡ γερόντισσα ξεχνᾷ τ' ἀδύνατα τὰ πόδια της κι' ἀνοίγει μοναχή της κι' ἀγκαλιάζει· (δὲν καλοβλέπουνε τὰ μά- τια της) τὸ γέρο τὸν παπᾶ, ποῦ ἔρθε 'στὸ σπῆτι ν' ἀγγάσῃ, γιατὶ ἡτανε πρωτομηνά.

Ο παπᾶς πετάχθηκε· ἡ γερόντισσα ντράπηκε καὶ ψιθυρίζει κάτι ἀσυνάρτητο, ποῦ εἶνε ἀνακατωμένο μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Δόσιου. Ο παπᾶς τότε κατάλαβε καὶ δάκρυσε κ' ἐκεῖνος, γιατὶ ὁ ἴδιος βά- φτισε τὸ Δόσιο καὶ τὸν ἀγαπᾶ.

Η γειτόνισσα φώναξε τὴν φιληνάδα της ἀπ' τὸ πλαγινὸ σαχνισί, καὶ ἐνῷ ἔδειχνε τὴν γιαγιά, ποῦ ἀγκάλιασε τὸν παπᾶ, εἰπε:

— Τὰ βλέπεις; σὰν σοῦ τὰ ἔλεγα, δὲν τὰ πίστευες. Η Δόσια θὰ πάρη τοῦ παπᾶ Μαργαρίτη τὸν ἔγγονὸ καὶ τώρα ἡ γρηγὰ ἔ- δωκε τὸ λόγο της.

Η γειτόνισσα κούνησε τὸ κεφάλι, σὰν νὰ μὴ τὸ εὕρισκε κατάλ- ληλο.

— Αχ, ἡ γιαγιά συμμαζεμένη κάθεται· φοβᾶται· μὴν πάθη τὰ ἴδια. Μὰ πάλι ἡ πόρτα χτύπησε· μὰ δὲν σαλεύει· ξανακτυπᾶ... ἂ, τίποτε... ἐκείνη ἄλλη μιᾶ, τὰ ἴδια δὲν παθαίνει.

— Γιαγιά; ἀνοιξε, γιαγιά.

— Μπά !! ήταν ή Δόσια. Ποῦ ἔτρεγε πρωὶ πρωὶ ; Θὰ τὴν μαλώσῃ, δὲν βαστᾶ.

‘Ανοίγει καὶ βλέπει τὴ Δόσια κόκκινη σὰν τριαντάφυλλο καὶ φορτωμένη μὲ λουλούδια.

Πῶς νὰ τὴν μαλώσῃ !!

— Γιαγιά, τὰ ἔφερα νὰ στολίσουμε τὸ τραπέζι. Ἐμπα νὰ ιδῆς τὴν τραπεζαρία.

‘Ανοίγει· ἀλήθεια, ἡ τραπεζαρία γελαστή γελαστή. Ἀνάμεσα ἐπὸ τῆς γλάστραις ποῦ στολίζουν τὰ παράθυρα, φαίνεται· ἡ θάλασσα μὲ τὰ θεριὰ τὰ θωρακωτὰ καὶ ὑψηλὰ ἡ πράσινη γραμμὴ τῶν χυπαρισσιῶν.

Τὸ τραπέζι μὲ τρία πλάτα, ἀσπροντυμένο, καθαρό. Καὶ τώρα ἡ Δόσια βάζει λουλούδια 'στὸ τραπέζι.

Καὶ ὁ σοφᾶς ἄσπρος, ἄσπρος, καὶ τὸ καναράκι φλύαρο καὶ ὁ μπέης, ὁ μεγάλος γάτος, ἥλιάζεται 'στὸ παραθύρον.

‘Η Δόσια, φορεῖ ἔνα τριαντάφυλλο φουστάνι, ράμψινο μὲ τὰ γεράκια τῆς, καὶ στόλισε τὴ ζώνη τῆς μὲ τριαντάφυλλα. Πῶς 'μολάζει μὲ τὴν ἄνοιξι καὶ γελᾷ, γελᾷ, ὅλο γελᾷ.

— Γιαγιά θὰ φορέσω καὶ ἔνα 'στὸ κεφάλι μου.

— Φόρεσε, παιδί μου.

‘Αφηκε τὴν ποδιάτης ἐλεύθερη καὶ γέμισαν τὰ ἄσπρα τὰ σανίδια, ὅλο μὲ τριαντάφυλλα· μὰ ἐκείνη προσπαθεῖ νὰ καρφώσῃ ἀνάμεσα 'στὰ χρυσᾶ τῆς τὰ μελλιά, τὸ τριαντάφυλλο χαμογελᾶ 'στὴν τόση εὔμορφῆ τῆς. Καὶ ἡ γιαγιά τῆς τόσω τὴν καμαρώνει, ποῦ δὲν εἶδε κάποιον, ποῦ σιγά σιγά, ἐμπῆκε 'στὸ δωμάτιο.

Μὰ μέσ' ἀπ' τὸν καθρέπτη, ἡ Δόσια τὸν εἶδε καὶ ρίχθηκε 'στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν ἔσυρε 'στὰ πόδια τῆς γιαγιᾶς καὶ ἡ γιαγιά σήκωσε 'ψηλὰ τὰ χέρια τῆς ποῦ ἔτρέμανε καὶ τοὺς εὐχήθηκε.

— ‘Η Δόσια δὲν φορεῖ κοντὰ φουστανάκια; Μπά, πῶς λεγάλωσε !!

— ‘Εσύ ἔβγαλες μουστάκια μεγάλα—μεγάλα... Πῶ... πῶ.... πῶ... μουστάκια !!

— ‘Αδελφίτσα μου, ἔγεινες πολὺ ώραϊο κορίτσι.

— Κ' ἔσυ ώραϊο ἀγόρι.

‘Η γιαγιά κλαίει· λέγει μὲ παράπονο :

— ‘Εγώ ἔπρεπε τάχα νὰ ζῶ καὶ νὰ τὰ καμαρώνω !! Δὲν εἰχανε κι' αὐτὰ γονεῖς !!

‘Ανοίγει ὁ Δόσιος τὸ μικρὸ πέτσιγο κιθώτιό του καὶ χαρίζει ἔνα ώραϊο βραχιόλαχι τῆς Δόσιας κ' ἔκείνη τὸ φορεῖ καὶ τὸ φιλεῖ.

Δίνει καὶ τῆς γιαγιᾶς ἔνα γαρτί.

Αύτή φορεῖ τὰ γυαλιά της, σηκώνει τὸ ψηλὰ τὸ χαρτὶ καὶ τὸ βλέπει καὶ πάλι ἀργίζει τὰ δάκρυα καὶ τὸν ῥωτῷ μὲ λαχτάρα :

— Πῶς τὸ συλλογίσθηκες, παιδί μου;

— Μյὰ μέρα θημουνα μικρός, μ' ἐπῆγες ἔκει ἐπάνω καὶ μοῦ εἴπεις τὸν πόνο σου. Ἀπὸ τότε τὸ συλλογίζουμα κ' ἐγώ καὶ τώρα μὲ τὰ πρώτα χρήματα ποῦ ἐκέρδισα, ἀγόρασα, γιαγιά μου, τὸ μάρμαρο καὶ τὸ πρώτο σχέδιο ποῦ ἔκαμα, ηταν γιὰ τούτους ποῦ ἔχασαμε.

Η Δόσια βλέπει τὸ σχέδιο καὶ κλαίει κι' αὐτή καὶ κάτι ψιθυρίζει.

— Πῶς; καὶ σύ;

— Κι' ἐγώ...

“Ολοι λοιπὸν τὰ ἴδια συλλογίζουνται !!

* * *

— Γιαγιά, νὰ διωρθώσουμε τὸ σπῆτι μας. Κ' ἔπειτα νὰ ταντρέψουμε τὴ Δόσια. Ἐγεινε εὔμορφη καὶ εἶνε τόσῳ καλή, ποῦ χαρὰ τοῦ ἔκεινον ποῦ θὰ τὴν πάρῃ.

— Εχω ἔνα σχέδιο.

— Κάνενα γειτονόπαιδο;

— Ναι· τοῦ παπᾶ Μαργαρίτη ὁ γυιός ἀξιο παληκάρι. Ας γίνε μὲ τὸ θέλημά σου, μὰ ὁ παπᾶς ζητεῖ καὶ μετρητά.

— Η Δόσια τὸν θέλει;

— Ούτε τὸν ξέρει.

— Γιαγιά, ἔχω κ' ἐγώ ἔνα σχέδιο.

— Λέγε.

— Ο φίλος μου, ποῦ σᾶς ἔγραψα γι' αὐτὸν. σ' δλα τὰ γράμματά μου, ποῦ σᾶς ἔστειλα καὶ τὴν εἰκόνα του...

— Ναι, ναι, ὁ Γεώργιος Τριανταφύλλου;

— Ναι. Αὐτὸς θέλει τὴ Δόσια, καὶ δὲν θέλει μετρητά.

— Ας γίνε μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας.

— Ήλθε μαζύ μου· θὰ σᾶς τὸν φέρω· πρέπει ή Δόσια νὰ τὸν ιδῇ καὶ νὰ μᾶς πῆ τὴ γνώμη της. Δὲν θέλω νὰ τὴ βιάσουμε.

— Ναι, παιδί μου. Εγε τὴν εὐχὴ μου

* * *

Τὸ μυστικὸ τῆς Δόσιας, τὸ γλυκό της μυστικό, εἶνε ὁ Γεώργιος Τριανταφύλλου

“Αμα τὸν εἶδε τὸν ἐγνώρισε ἀπ' τὴν εἰκόνα του καὶ τὸν ἐχαρέτισε μὲ τὸνομά του κ' ἔκεινος ἔβλεπε τὴ δροσερή της εὔμορφιὰ καὶ τὸ ἀθῶο γέλοωσι της καὶ ηταν χρούμενος.

— Δόσια, πῶς σοῦ φάνηκε ὁ φίλος μου;
'Η Δόσια κοκκίνησε.

— Δὲν ἀπαντᾶς;
'Η Δόσια ἐδάκρυσε.

— Ἐκεῖνος σ' εύρισκει πλάσμα τέλειο καὶ εὔχεται νὰ εὕρῃ τέτοιο σύντροφο γιὰ τὴ ζωὴ του.

— Ἀλήθεια, τὸ εἰπε;
— Ναί.

— Σὲ μοιάζει ἔχει τὰ κινήματά σου, τὸ γέλοιο σου. "Οταν τὸν βλέπω ξεχνῶ πῶς εἶνε ξένος· μοῦ φαίνεται δικός μας.

— Θέλεις νὰ γείνῃ δικός μας;

'Η Δόσια ἔκρυψε τὸ προσωπάκι της στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀδελφοῦ της.

* *

Τὸ μνῆμα μαρμαρόκτιστο, στολιζει τὸ νεκροταφεῖο τῆς Ζωδόχου Πηγῆς.

«Εἰς τοὺς ἀναπαυθέντας γονεῖς του.
ο εὐσεβῆς υἱός.»

"Οποιος τὸ ἴδῃ σταματᾷ καὶ ἀναγυρίζει τὸ γλύπτη τὸν φημισμένο, ποῦ θυμίζει χρόνια ἑλληνικά, τῆς τέχνης τῆς ἀθάνατης.

Τὸ σπῆτι ἔγεινε ἀγνώριστο.

'Η Δόσια ἔγεινε κυρία Τριανταφύλλου καὶ ὁ Δόσιος τὰ καμαρώνει ὅλα, μὲ τὴ γλυφίδα στὸ χέρι καὶ ξεύρετε τί συλλογίζεται;

«'Η γιαγιά, ἡ εύτυχισμένη γιαγιά, σημερὴ εἶνε κι' αὔριανὴ δὲν εἶνε. "Οσο ἔζησε δὲν θὰ ζήσῃ. "Αχ πόσα χρόνια πέρασε βασανισμένα!! Αύτὰ τὰ λίγα χρόνια τῆς εύτυχίας, θὰ τὴν κάμουν ἄραγε νὰ ξεγάσῃ τὰ βάσανά της; »

*
Ἐγ Κων/ πόλει, Ιούνιος 1895.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Εύκολώτερον νὰ γίνης καλὸς δι' ὅλον τὸν κόσμον, παρὰ δι' ἐνα.

* *

Καθίστανται ἀξιος τῆς δυστυχίας των ὅσοι δὲν ἐπωρελοῦνται αὐτῆς.

